

Vedoucí úřadu, to znamená, tajemníci obecních a městských úřadů, tajemníci magistrátů, úřadů statutárních měst a úřadů, jejich městských obvodů a městských částí, ředitelé krajských úřadů, ředitel Magistrátu hlavního města Prahy a tajemníci úřadů městských částí hlavního města Prahy musí prokázat nejméně tříletou praxi jako vedoucí zaměstnanci, při výkonu správních činností v pracovním poměru k územnímu samosprávnému celku nebo při výkonu státní správy v pracovním nebo služebním poměru ke státu nebo ve funkci člena zastupitelstva územního samosprávného celku dlouhodobě uvolněného pro výkon této funkce. Na rozdíl od ostatních předpokladů nemusí tento předpoklad splňovat vedoucí úřadu, kteří byli do své funkce jmenováni před účinností zákona, tedy před 1. lednem 2003.

Před vznikem každého pracovního poměru úředníka musí předcházet veřejná výzva, s výjimkou funkcí, pro jejichž obsazení musí vyhlásit územní samosprávný celek výběrové řízení. Veřejná výzva se nemusí vyhlašovat, pokud zákon umožňuje uzavřít pracovní poměr na dobu určitou. Veřejná výzva se nemusí vyhlašovat také v případě, že územní samosprávný celek obsazuje volné pracovní místo jiným svým úředníkem. Veřejná výzva se rovněž nemusí vyhlašovat, pokud chce územní samosprávný celek sjednat s fyzickou osobou jednu z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, buď dohodu o provedení práce podle § 236 zákoníku práce nebo dohodu o pracovní činnosti podle § 237 a násl. zákoníku práce. Z přihlášených zájemců vybere vedoucí úřadu toho, kterému nabídne uzavření pracovní smlouvy na volné místo, jehož se výzva týká. O průběhu veřejné výzvy a jejích výsledcích pořídí vedoucí úřadu záznam, do něhož musí nechat nahlédnout všem zájemcům, kteří zaslali přihlášky na základě veřejné výzvy. Tím je zaručena veřejná kontrola rozhodování v personálních otázkách. Samotný výběr mezi zájemci o vznik pracovního poměru na místo úředníka není v režimu veřejné výzvy nijak upraven.

Administrativně poněkud náročnější je výběrové řízení. Výběrové řízení musí územní samosprávný celek vyhlásit na funkci vedoucího úřadu a na funkce vedoucích úředníků, které obsazuje jmenováním. Na uvedené funkce musí být vyhlášeno výběrové řízení vždy, a to i když se o jmenování uchází osoba, která je úředníkem daného územního samosprávného celku. Dále musí být výběrové řízení vyhlášeno na každé volné pracovní místo úředníka v krajském úřadě, v Magistrátu hlavního města Prahy, v obecním úřadě obce s rozšířenou působností, v pověřeném obecním úřadě a v úřadu městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy, kterému je svěřen výkon přenesené působnosti v rozsahu pověřeného obecního úřadu. Obdobně jako u veřejné výzvy není výběrové řízení na tato pracovní místa povinné v případě, že územní samosprávný celek obsazuje volné pracovní místo jiným svým úředníkem.

Pracovní poměr s úředníkem se zásadně uzavírá na dobu neurčitou. Výjimečně lze uzavřít pracovní poměr i na dobu určitou, avšak jen ve dvou zákonem taxativně vymezených případech. Územní samosprávný celek úřad je povinen v pracovní smlouvě výslovně uvést důvody, pro které nelze sjednat pracovní poměr na dobu neurčitou. Důvody přitom musí být uvedeny konkrétně a nikoli jen odkazem na zákonné ustanovení nebo obecně.